

Αναλυτικό
πρόγραμμα
Κοινωνικής &
Επαγγελματικής
Αγωγής

1 Ιουνίου

2011

Για τον καθένα που δεν γνωρίζει το παιδί που του παρέχεται, η εκπαίδευση – θεραπεία, η εκτέλεση των προγραμμάτων ασκήσεων αρχίζει με την προετοιμασία επαφής. Μια λανθασμένη ή ανεπαρκής προετοιμασία επαφής μπορεί να επιδράσει στην συνολική σχέση του παιδιού με τον εκπαιδευτικό.

Ε.Ε.Ε.Ε.Κ
Αχαΐας

Η προετοιμασία επαφής

Για τον καθένα που δεν γνωρίζει το παιδί, που του παρέχεται η εκπαίδευση – θεραπεία, η εκτέλεση των προγραμμάτων ασκήσεων αρχίζει με την προετοιμασία επαφής. Μια λανθασμένη ή ανεπαρκής προετοιμασία επαφής μπορεί να επιδράσει στην συνολική σχέση του παιδιού με τον εκπαιδευτικό. Μερικές φορές τίθεται σε αμφισβήτηση συνολικά η συνεργασία αυτή. Χωρίς οικεία σχέση μπορεί η συστηματικά εξελισσόμενη ανάπτυξη του προγράμματος να παρεμποδιστεί ή και να ανατραπεί εντελώς.

Για την προετοιμασία επαφής θα πρέπει να ληφθεί υπόψη, ότι τα περισσότερα παιδιά, στα οποία και αναφέρονται οι ασκήσεις μας δεν μπορούν να μιλήσουν. Η σχέση λοιπόν θα πρέπει να εξελιχθεί μέσα από άλλα «επικοινωνιακά κανάλια», πέρα από τη γλώσσα. Το πώς θα γίνει αυτό, αφήνεται στην κρίση του εκπαιδευτικού – θεραπευτή. Και τελικά εξαρτάται από τα συναισθήματα του παιδιού απέναντι σ' αυτόν.

Στο βαθμό, που έχει επιτευχθεί η επαφή, ο εκπαιδευτικός προσπαθεί να εφαρμόσει με προσοχή τα μέτρα, τους κανόνες συμπεριφοράς και τις ασκήσεις που ο ίδιος έχει σχεδιάσει. Παράλληλα και ανάλογα με τις ανάγκες που υπάρχουν, μπορεί να χρησιμοποιήσει παιχνίδια ή μουσικά όργανα για να ενισχύσει τις αναμενόμενες συμπεριφορές. Αυτή η ενίσχυση επιτυγχάνεται, όταν το παιδί βιώσει την επιτυχία. (Σούλης 1999)

Στην συνέχεια αναφέρονται ενδεικτικά δραστηριότητες για όλους τους τομείς της αυτόνομης διαβίωσης και των μαθημάτων γενικής παιδείας. Οι δραστηριότητες αυτές κατακτώνται προοδευτικά, είτε μεμονωμένα είτε συνδυαστικά, και θα πρέπει σε τακτά χρονικά διαστήματα να επαναλαμβάνονται.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ (ΚΕΑ)

Συγγραφική επιμέλεια

**Κολλύρου Ανδριάννα – ΠΕ 2 Φιλολόγος
Τσιλιγιάννη Χρύσα – ΠΕ 2.50 Φιλολόγος**

Στο μάθημα των Κοινωνικών και Επαγγελματικών Δεξιοτήτων οι μαθητές/τριες του σχολείου μας εκπαιδεύονται σε τομείς που αφορούν σε θέματα πρακτικής διαχείρισης διαφόρων καταστάσεων της καθημερινότητας και πάλι με στόχο την καθημερινή τους αυτονομία.

✚ Επαγγελματική Αγωγή

Αντικειμενικός στόχος

Οι μαθητές μέσα από το μάθημα θα έχουν την δυνατότητα να γνωρίσουν τα επαγγέλματα, να μεταφέρουν τις εμπειρίες τους και να κατανοήσουν την αξία των χρημάτων

- Αναφορά των επαγγελμάτων που πολύ πιθανά να χρειασθούν οι μαθητές
- Χρησιμότητα του καθενός επαγγέλματος

Αυτό εξυπηρετεί ώστε, χρειαζούμενοι βοήθεια, να μπορούν να απευθυνθούν στον κατάλληλο επαγγελματία. Γι' αυτό στο πλαίσιο αυτού του μαθήματος αναλύονται όλα τα επαγγέλματα που είναι περισσότερο πιθανόν να χρειαστούν οι μαθητές/τριες (διάφορες ειδικότητες γιατρών, ηλεκτρολόγος, υδραυλικός, οδηγός λεωφορείου και ταξί, ταχυδρόμος κτλ..).

Ο τρόπος με τον οποίο οργανώνεται το μάθημα είναι πρωταρχικά με βάση την ίδια την εμπειρία κάποιων από τους μαθητές, η οποία αξιοποιείται και επεκτείνεται. Παραδείγματος χάριν αν μιλάμε για γιατρούς κάθε μαθητής μπορεί να μεταφέρει μια δικιά του εμπειρία και να συζητηθεί ποιος γιατρός συγκεκριμένα ήταν κατάλληλος για την περίπτωση. Αν πάλι αντικείμενο του μαθήματος είναι οι επιδιορθώσεις και πάλι με αφορμή την εμπειρία των μαθητών μπορούν να συζητηθούν τα επαγγέλματα του υδραυλικού, του ηλεκτρολόγου, του μηχανικού αυτοκινήτου, της μοδίστρας και ούτω κάθε εξής.

- Χρήση εγχειριδίων με φωτογραφικό υλικό που απεικονίζουν ανθρώπους σε ανάγκη και καλούνται οι μαθητές/τριες να εντοπίσουν ποιος είναι ο πιο κατάλληλος να προσφέρει βοήθεια (π.χ. μπορεί να χρησιμοποιηθεί μία εικόνα που δείχνει τοποθεσία όπου έχει ξεσπάσει φωτιά και άτομα πανικόβλητα να τρέχουν. Οι μαθητές/τριες σκέπτονται και πρέπει να αναφέρουν τους πυροσβέστες, τους οδηγούς για τα ασθενοφόρα, τους τραυματιοφορείς και τους αστυνομούς)
Τα εγχειρίδια μπορούν να κατασκευαστούν σιγά σιγά από έντυπο υλικό εφημερίδων αλλά και από απλές φωτογραφίες από το ίντερνετ που όμως προσφέρονται για το σκοπό αυτό.

- Κατηγοριοποιήσεις επαγγελμάτων
  - του παρελθόντος και του παρόντος
  - χειρονακτικά και μη
  - υγείας – κατασκευών – τεχνολογίας Κέα
- Συνειδητοποίηση της αξίας των χρημάτων
- Τήρηση του ωραρίου (εκπαιδεύονται μέσα από την έγκαιρη προσέλευση στο σχολείο)
- Φροντίδα του εργασιακού χώρου (καθημερινή τακτοποίηση της τάξης)
- Ευπρεπής εμφάνιση
- Καλή συμπεριφορά στο χώρο εργασίας

Κοινωνικές Δεξιότητες

Ο όρος κοινωνικές δεξιότητες είναι ένας ευρύς όρος που περιλαμβάνει πολλές ικανότητες που καλλιεργούνται στους μαθητές/τριες με απώτερο ξανά στόχο την αυτονομία τους και τη βελτίωση της καθημερινότητάς τους. Συνδέονται άμεσα με την συναισθηματική οργάνωση του κάθε μαθητή διότι προωθεί μια κοινωνικά αποδεκτή συμπεριφορά και γι' αυτό και εντάσσεται της κοινωνικής επαγγελματικής αγωγής.

Αντικειμενικός στόχος

Ο μαθητής να αναπτύξει υγιείς συμπεριφορές στην αλληλεπίδρασή του με τα άλλα άτομα, να αναγνωρίζει τις δυσκολίες τόσο τις δικές του όσο και των άλλων και να διαχειρίζεται καταστάσεις.

- Επίγνωση και αποδοχή της δυσκολίας που αντιμετωπίζει ο κάθε μαθητής/τρια
Αυτό σχετίζεται με τις κοινωνικές δεξιότητες καθότι ενισχύει μια θετική στάση απέναντι στη δυσκολία και δεν πυροδοτεί άσχημη συμπεριφορά. Έχει παρατηρηθεί ότι κάποιοι μαθητές/τριες όταν αισθάνονται ότι μειονεκτούν σε κάποιο τομέα γενικότερα ή σε κάποια σχολική δραστηριότητα, αναπτύσσουν μη αποδεκτές κοινωνικά συμπεριφορές με αρνητικές βέβαια συνέπειες για τους ίδιους/τις ίδιες.
- Αποδοχή των άλλων προσώπων και η αντιμετώπισή τους με τρόπο φιλικό και όμορφο
Αυτό έχει εφαρμογή και στα πλαίσια του σχολείου όπου οι μαθητές/τριες στο σύνολό τους αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες που μπορεί να ενοχλούν τους υπόλοιπους αλλά και εκτός σχολείου όπου η καλή συμπεριφορά γενικότερα εκτιμάται ιδιαίτερα.
- Διατήρηση της ψυχραιμίας του/της όταν αποτυγχάνει σε κάτι και θετική αντιμετώπισή χωρίς να θυμώνει, να δυσανασχετεί ή να κλαίει. Επίσης, ο μαθητής/τρια διδάσκεται να αναγνωρίζει την επιτυχία του, να χαίρεται με αυτή και να αξιολογεί το τρόπο που πέτυχε κάτι ώστε να είναι σε θέση να το επαναλάβει.
- Συνεργασία μεταξύ των μαθητών
- Χαλάρωση με συμμαθητές
- Ανάπτυξη και διατήρηση φιλικών σχέσεων κ.α.
- Εκτίμηση της αξίας του διαλόγου
Να ασκηθούν σε αυτόν, χρησιμοποιώντας τον ακόμη και για την επίλυση περίπλοκων καταστάσεων της καθημερινότητας. Γι, αυτό και στην τάξη χρησιμοποιούνται σε εξαιρετικές περιπτώσεις μία κάρτα κόκκινη και μία πράσινη που υποδεικνύει ποιος μιλάει και ποιος περιμένει τη σειρά του.
- Χρήση της μεθόδου των Κοινωνικών Ιστοριών (Social Stories) όπου με τη μορφή μιας ιστορίας εξιστορείται ένα περιστατικό (συνήθως αρνητικό) το οποίο οι μαθητές/τριες καλούνται να αναγνωρίσουν και να 'αποκαταστήσουν'. Τέτοιου είδους κοινωνικές ιστορίες διατίθενται στο εμπόριο ή μπορούν να χρησιμοποιηθούν και επιλεγμένα λογοτεχνικά κείμενα που εξυπηρετούν το στόχο διδασκαλίας. Για παράδειγμα αν στόχος είναι να διδαχθεί η αποφυγή του ψέματος μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα μικρό και εύκολο απόσπασμα από το «Ψέμα» της Ζωρζ Σαρή.

- Διαχείριση επιτυχώς διάφορων περιστάσεων
Εξασκούνται στη τάξη, ώστε να αντιληφθούν ότι διαφορετικός θα είναι ο διάλογος για παράδειγμα στο περίπτερο όπου θα αγοράσουν νερό και περιοδικά και διαφορετικός σε ένα μαγαζί με ρούχα όπου περιμένουν να τους εξυπηρετήσουν. Στην τάξη λοιπόν, γίνεται εξάσκηση με όσο το δυνατόν περισσότερη λεπτομέρεια και ακρίβεια για τους τρόπους διαλόγου και συμπεριφοράς σε καταστάσεις όπως: η λαϊκή αγορά, το κατάστημα με τα ρούχα, το περίπτερο, η τράπεζα, το φυτώριο, το σουπερ μάρκετ, το κομμωτήριο, η εκκλησία, το λεωφορείο κτλ.
- Το μίνι μάρκετ που διαθέτει το σχολείο
Είναι πολύ καλός χώρος για εξάσκηση σε πολλά επίπεδα και είναι μια δραστηριότητα που χρησιμοποιείται συχνά γιατί συνδυάζει πολλές δεξιότητες. Οι μαθητές χωρίζονται σε δυο ομάδες που κρατούν η καθεμιά από ένα κινητό τηλέφωνο που όπως προαναφέρθηκε διαθέτει το σχολείο. Η μια ομάδα πηγαίνει στο μίνι μάρκετ με κάποιον μαζί για επιτήρηση και βοήθεια και η άλλη μένει με τον/την εκπαιδευτικό. Η τελευταία γράφει ύστερα από συζήτηση μεταξύ των μαθητών ποια προϊόντα θέλουν να τους αγοράσει η άλλη ομάδα. Εφόσον καταλήξουν, τηλεφωνούν στην ομάδα που βρίσκεται στο μίνι μάρκετ τους αναφέρουν τα προϊόντα και ο μαθητής/τρια που έχει τη δυνατότητα τα καταγράφει σε ένα χαρτί. Συνεργάζεται και αυτή η ομάδα για να εντοπίσει τα προϊόντα στα ράφια και να τα πληρώσει στο ταμείο. Τα χρήματα είναι ψεύτικα και μπορεί να χρειαστεί η βοήθεια του εκπαιδευτικού για τα ρέστα. Όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία φέρνουν τα προϊόντα στη τάξη και γίνεται έλεγχος της επιτυχίας της δραστηριότητας.

Οι παραπάνω δεξιότητες δουλεύονται πιο πολύ με βιωματικό τρόπο. Επίσης υπηρετούνται όχι μόνο μέσω του συγκεκριμένου μαθήματος αλλά και μέσω όλων σχεδόν των μαθημάτων του σχολείου αποτελώντας έτσι μια πολύ καλή ευκαιρία για συνδιδασκαλία – διαθεματική προσέγγιση. Η καθημερινότητα στο σχολείο καθώς και εμπειρίες που μεταφέρουν οι μαθητές/τριες καθημερινά αποτελούν άριστες ευκαιρίες για εκπαίδευση στις συγκεκριμένες δεξιότητες